

Список використаних джерел

1. European Commission. Cohesion Policy legislation 2021-2027. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/legislation-and-guidance/regulations_en (дата звернення 01 травня 2026).
2. OECD. Local Innovations for Growth in Central and Eastern Europe. Report 2025. https://www.oecd.org/en/publications/local-innovations-for-growth-in-central-and-eastern-europe_9789264038523-en.html
3. OECD. Regional Development Policy Committee. URL: <https://www.oecd.org/en/about/committees/regional-development-policy-committee.html> (дата звернення 02 травня 2026).
4. Bachtler J., Mendez C., Wishlade F. EU Cohesion Policy and European Integration: The Dynamics of EU Budget and Regional Policy Reform. London: Routledge, 2017. 382 p.

Полякова С. В.,

кандидат філологічних наук, доцент,
учений секретар,

Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз
м. Дніпро

Мирошніченко В. В.,

Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується високим рівнем невизначеності, динамічністю змін та необхідністю швидкої адаптації до нових викликів. Особливо це стосується розвитку територій – регіонів, громад і міст, які потребують ефективних управлінських рішень для забезпечення сталого економічного зростання. У таких умовах традиційні підходи до планування та управління вже не забезпечують необхідної точності й оперативності, що зумовлює потребу у впровадженні інтелектуальних моделей прийняття рішень.

Інтелектуальні моделі прийняття рішень – це комплекс методів і інструментів, заснованих на використанні сучасних досягнень інформаційних технологій, зокрема штучного інтелекту, машинного навчання, аналізу великих даних та економіко-математичного моделювання. Їх основною метою є підвищення обґрунтованості управлінських рішень, мінімізація ризиків та оптимізація використання ресурсів територій.

Однією з ключових переваг інтелектуальних моделей є здатність обробляти значні обсяги різномірної інформації. Дані про демографічну ситуацію, інфраструктуру, інвестиційний клімат, стан ринку праці, податкові надходження та інші показники можуть бути інтегровані в єдину аналітичну систему. Це

дозволяє формувати комплексне уявлення про стан розвитку території та визначати найбільш перспективні напрями її економічного зростання.

Особливу роль відіграють моделі прогнозування, які дають змогу оцінити наслідки різних сценаріїв управлінських рішень. Наприклад, впровадження нових інфраструктурних проєктів, зміни податкової політики чи залучення інвестицій можуть бути змодельовані з урахуванням різних факторів впливу. Завдяки цьому органи місцевого самоврядування отримують можливість обирати оптимальні стратегії розвитку, знижуючи ймовірність помилкових рішень.

Важливим аспектом є також використання систем підтримки прийняття рішень, які поєднують аналітичні інструменти з інтерфейсами для взаємодії користувачів. Такі системи дозволяють не лише аналізувати дані, але й враховувати експертні оцінки, соціальні фактори та стратегічні пріоритети розвитку. У контексті децентралізації в Україні це особливо актуально, оскільки територіальні громади отримали більше повноважень і відповідальності за власний розвиток.

Разом із тим, впровадження інтелектуальних моделей пов'язане з низкою викликів. Серед них – недостатній рівень цифровізації окремих територій, обмежений доступ до якісних даних, нестача кваліфікованих кадрів, а також ризики, пов'язані з кібербезпекою та захистом інформації[1]. Крім того, важливо забезпечити прозорість і зрозумілість алгоритмів прийняття рішень, щоб уникнути недовіри з боку громадськості.

Не менш важливим є питання інтеграції інтелектуальних моделей у систему публічного управління. Ефективне використання таких інструментів потребує змін у підходах до управління, розвитку цифрової інфраструктури та формування нової управлінської культури, орієнтованої на дані. Це передбачає тісну співпрацю між органами влади, науковими установами, бізнесом і громадянським суспільством[2].

Таким чином, інтелектуальні моделі прийняття рішень є потужним інструментом оптимізації економічного розвитку територій. Вони дозволяють підвищити ефективність використання ресурсів, забезпечити більш точне прогнозування та сприяти формуванню стратегічно обґрунтованих управлінських рішень. Для України їх впровадження є не лише можливістю, але й необхідністю на шляху до сталого розвитку, конкурентоспроможності та інтеграції у глобальний економічний простір.

Список використаних джерел

1. Хамініч С.Ю., Мирошніченко В.В. Роль інформаційного фактора в забезпеченні національної безпеки в умовах глобалізаційних викликів. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 березня. 2024 р.) ; у 2-х ч. - Ч. II. - Дніпро : ДДУВС, 2024. С.343-345.

2. Дзюба І.В., Наумик А.С., Хамініч С.Ю. Деякі аспекти адміністративного контролю як засобу підвищення ефективності роботи державної служби в Україні. Ukrainian science and education in the conditions of European integration :

Світик С. М.,

здобувачка вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Науковий керівник: Нашкерська Г. В., доцент кафедри обліку і аудиту
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів

ФРАНЧАЙЗИНГ ЯК БІЗНЕС-МОДЕЛЬ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Франчайзинг – це така бізнес-модель, коли відома компанія (франчайзер) дозволяє іншому підприємцю (франчайзі) продавати товари чи послуги під своїм брендом [2;5]. Головна умова такої співпраці – працювати чітко за правилами головної компанії. Натомість франчайзі отримує своєрідний «готовий бізнес»: впізнаване ім'я, репутацію серед клієнтів (гудвіл), налаштований маркетинг та постійну підтримку. Сьогодні франчайзинг – це не просто спосіб швидко розширити свій бізнес, а ціла система, яка допомагає грамотно керувати грошовими потоками, оцінювати вартість та загальну ефективність роботи підприємства [4;7]. Саме тому правильний облік і аналіз таких процесів зараз такий важливий, особливо для закладів харчування, сфери послуг та торгівлі, де швидкість обороту капіталу є критичною.

Аналіз доцільності франчайзингу вимагає оцінки його переваг та недоліків [5]. Для франчайзера головний плюс – це швидке масштабування та вихід на нові ринки з мінімальними інвестиціями, а також стабільний дохід від паушальних внесків та роялті. Ризиком є лише загроза репутації через недобросовісних партнерів. Для франчайзі ключова перевага полягає у мінімізації ризиків завдяки готовій бізнес-моделі та відомому бренду. Проте він стикається з жорсткою залежністю від головної компанії, обмеженою свободою дій та постійним фінансовим навантаженням у вигляді сплати роялті.

Згідно з сучасними підходами до обліку та оподаткування франшизи у 2025 році, операції за договором комерційної концесії вимагають деталізованого підходу [6]. Нематеріальні активи (НМА), передані у користування, продовжують обліковуватися на балансі франчайзера на рахунку 12 з подальшим нарахуванням амортизації відповідно до НП(С)БО 8 [3]. Цікавим нюансом є те, що витрати на створення самої торгової марки не визнаються НМА, а включаються до витрат на збут [3;4].

Особливої уваги потребує облік паушального платежу: в обліку франчайзера він може визнаватися доходом як одноразово, так і частинами - залежно від умов укладеного договору [7]. Оподаткування цього платежу також диференціюється: для юридичних осіб на загальній системі застосовується ставка 18% податку на прибуток, а на спрощеній (3 група) - 5% від доходу [1].